

**PROCEDURY REAGOWANIA W
TRUDNYCH SYTUACJACH
WYCHOWAWCZYCH ORAZ SYTUACJACH
KRYZYSOWYCH**

**SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANUSZA KORCZAKA
W PIEHCINIE**

2017/2018

WSTĘP

Wśród różnorodnych przejawów demoralizacji za najbardziej niepokojące i zagrażające zdrowiu dzieci i młodzieży uznaje się narkomanię, alkoholizm i prostytutkę. Są to zjawiska, wobec których żaden dorosły nie powinien pozostawać obojętny, zwłaszcza, że zachowania ryzykowne dzieci i młodzieży najczęściej ze sobą współwystępują. Picie alkoholu czy odurzanie się narkotykami współwystępuje z zachowaniami agresywnymi, przestępczymi, wczesną inicjacją seksualną. Wszystkie te czynniki mogą być przyczyną nawiązywania kontaktów z grupami przestępczymi, a w dalszej kolejności popełniania przestępstw.

Szczególny obowiązek reagowania na niepokojące sygnały zachowania uczniów spoczywa na nauczycielu. Szkoła, z racji powszechnego charakteru i funkcji jest terenem na którym w różnym stopniu, ujawniają się niemal wszystkie nurtujące młodzież problemy. Szkoła zobowiązana jest do wczesnego rozpoznawania niedostosowania społecznego i podejmowania stosownych oddziaływań profilaktycznych, wychowawczych, a wobec uczniów niedostosowanych – działań resocjalizujących.

Jednakże wiele wysiłków mających na celu eliminowanie przyczyn przejawów zaburzeń okazuje się mało trafnych i nieskutecznych. Na terenie szkoły dochodzi do zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu (czasem nawet życiu) uczniów. Nauczyciel częstokroć czuje się osamotniony i bezradny w sytuacji kiedy ma do czynienia z zachowaniem w żadnym stopniu nie mieszczącym się w regulaminie szkoły, a nierzadko będącym czynnem karalnym lub przestępstwem.

Właściwa, adekwatna do sytuacji reakcja wychowawcy, pedagoga, dyrektora oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji mogą w istotnym stopniu zwiększyć skuteczność oddziaływań. Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne przeprowadzanie interwencji z zachowaniem wszelkich praw zarówno dzieci uczestniczących w zdarzeniu, jak i ich rodziców.

W zależności od okoliczności zdarzenia, kategorii popełnionego czynu oraz wieku sprawców – postępowanie wobec ucznia będzie różne.

Wykaz procedur:

I. Bezpieczeństwo fizyczne.

1. Zagrożenia zewnętrzne:

- 1.1 Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu.
- 1.2 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.
- 1.3 Podłożenie ładunku wybuchowego.
- 1.4 Podłożenie podejrzanego pakunku.
- 1.5 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

2. Zagrożenia wewnętrzne:

- 2.1 Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego i przemocy ze strony uczniów.
- 2.2. Postępowanie w naruszenie nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły.
- 2.3. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły.
- 2.4. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.
- 2.5. Postępowanie w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia.
- 2.6. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.
- 2.7. Procedura postępowania w przypadku kradzieży.
- 2.8. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole i poza nią.
- 2.9. Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.
- 2.10. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.
- 2.11. Postępowanie w sytuacji wypadku na terenie szkoły.
- 2.12. Procedura postępowania wobec sprawcy i ofiary czynu karalnego.
- 2.13. Postępowanie w sytuacji uczeniicy w ciąży.
- 2.14. Procedura postępowania w przypadku zamachu samobójczego ucznia na terenie szkoły, śmierci samobójczej ucznia oraz w przypadku samookaleczeń ucznia.
- 2.15. Postępowanie w sytuacji spraw spornych i konfliktowych.

II. Bezpieczeństwo cyfrowe.

1. Postępowanie w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji.
2. Postępowanie w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy.
3. Procedura postępowania w przypadku naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.
4. Procedury reagowania w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z internetu.
5. Procedury postępowania w przypadku nawiązywania niebezpiecznych kontaktów w Internecie przez ucznia- uwodzenie, zagrożenie pedofilią.
6. Procedury postępowania w przypadku wystąpienia sekstingu, prowokacyjnych zachowań i aktywności seksualnej jako źródła dochodu ucznia.
7. Procedury postępowania w przypadku łamania praw autorskich.

I. Bezpieczeństwo fizyczne.

1. Zagrożenia zewnętrzne:

1.1.Ewakuacja w trakcie lekcji i przerwy – zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu.

- Najważniejszym działaniem, jakie należy podjąć w przypadku stwierdzenia zagrożenia, jest jak najszybsze powiadomienie o niebezpieczeństwie wszystkich osób. W tym celu korzystamy z sygnału alarmu, którym w szkole są **trzy sygnały dzwonka, trwające około 10 sekund** każdy, następujące bezpośrednio po sobie.
- O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu informacji od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie zawiadamia inne służby (policja, straż pożarna).
- Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższego stojącego nauczyciela z którym opuszczają budynek.
- Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas i ustalenia osób nieobecnych.

1.2 Wtargnięcie napastnika (terrorysty) do szkoły.

W przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły należy, jeżeli jest to możliwe, włączyć alarm-jeden długi sygnał.

Wskazówki dla nauczycieli i uczniów:

- Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (*zabarykaduj się*).
- Wycisz i uspokój uczniów.
- Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy.
- Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony.
- Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji.
- Zasłoń okno, zgaś światło.
- Nie przemieszczaj się.
- Stań poniżej linii okien, zejź z światła.
- Zejź z linii strzału, połóż się na podłodze.
- Jeżeli padną strzały, nie krzycz.
- Nie otwieraj nikomu drzwi.
- W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia.

W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:

- Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika.
- Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon .
- Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia.
- Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego.
- Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika .
- Nie zwracaj na siebie uwagi.
- Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny.
- Nie oszukuj terrorysty.
- Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu .
- Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami.
- Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów.
- Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty.

W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.
- Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi.
- Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
- Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom.
- Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących.
- Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami.
- Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy.
- Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.

- Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku.
- Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru.

1.3 Podłożenie ładunku wybuchowego.

Postępowanie w przypadku otrzymania informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego:

- 1) Prowadząc rozmowę z osobą informującą o podłożeniu ładunku wybuchowego zapamiętaj jak największą ilość szczegółów.
- 2) Zapisz natychmiast wszystkie uzyskane lub zapamiętane informacje.
- 3) Poinformuj niezwłocznie o otrzymaniu zgłoszenia osobę odpowiedzialną w szkole za uruchomienie procedury.
- 4) Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
- 5) Nie używaj telefonu komórkowego.
- 6) Sprawdź, jeżeli możesz, czy w klasie pozostały przedmioty, które nie należą do jej wyposażenia.
- 7) Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
- 8) W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
- 9) Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.

1.4 Podłożenie podejrzanego pakunku.

Podjezany pakunek to przesyłka z ładunkiem wybuchowym lub nieznaną substancją.

W przypadku podejrzenia jej otrzymania:

- 1) Odizoluj miejsce znajdowania się podejrzanego pakunku.
- 2) Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku.
- 3) Okryj pakunek w przypadku stwierdzenia wydobywania się z niego innej substancji (tylko jeżeli czas na to pozwala).
- 4) Poinformuj o stwierdzeniu pakunku osobę odpowiedzialną za uruchomienie procedury.
- 5) Po usłyszeniu sygnału o podłożeniu ładunku wybuchowego rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji.
- 6) Nie używaj telefonu komórkowego.
- 7) Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb.
- 8) W miejscu ewakuacji policz wszystkie dzieci i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi.
- 9) Poinformuj rodziców o miejscu odbioru dzieci i drodze dojazdu.

1.5 Wypadek skażenia chemicznego lub biologicznego szkoły.

Przez zagrożenie chemiczne rozumiemy uwolnienie niebezpiecznych dla ludzi i środowiska pierwiastków chemicznych oraz ich związków, mieszanin lub roztworów występujących w środowisku lub powstałych w wyniku działalności człowieka.

Sytuacja, gdy nastąpiło skażenie szkoły (szkoła otrzymuje informację o możliwym skażeniu substancją chemiczną/ biologiczną np. telefon o zamiarze ataku).

Należy wówczas:

- 1) zaalarmować wszystkich przebywających na terenie szkoły, a osoby przebywające na zewnątrz ewakuować do budynku szkoły przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru,
- 2) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby,
- 3) w budynku - szkole, zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację,
- 4) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki,
- 5) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środka biologicznego lub chemicznych do wnętrza pomieszczeń,
- 6) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku,
- 7) do chwili odwołania alarmu lub zarządzenia ewakuacji nie wolno opuszczać uszczelnionych pomieszczeń, przebywać w pobliżu okien i innych otworów wentylacyjnych,
- 8) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/ biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte natychmiast lub szybko po jego pojawieniu się.

Należy wówczas:

- 1) nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy,
- 2) aby zapobiec rozprzestrzenianiu się substancji, przykryć ją np. kocem,
- 3) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów,
- 4) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejrzanej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób,
- 5) powiadomić osobę odpowiedzialną za zarządzanie kryzysowe w szkole,
- 6) zaalarmować wszystkie osoby przebywające na terenie szkoły i ewakuować je w rejon ewakuacji, przemieszczając się pod wiatr oraz poprzecznie do kierunku wiatru - rejonów ewakuacji powinno być kilka, znajdujących się w różnych kierunkach od szkoły, gdyż nie znamy kierunku wiatru, z jakiego będzie wiał w czasie przedmiotowego zagrożenia, rejonem ewakuacji powinien być budynek/budynki, a nie otwarta przestrzeń,
- 7) natychmiast po ogłoszeniu ewakuacji powiadomić odpowiednie służby,

- 8) jeśli miał miejsce kontakt z substancją, należy: umyć dokładnie ręce wodą i mydłem, zdjąć ubranie, które miało kontakt z podejrzaną substancją i włożyć do plastikowego worka,
- 9) po kontakcie z substancją nie wolno: jeść, pić, palić do czasu uzyskania zgody odpowiednich służb,
- 10) w obiekcie – budynku, do którego nastąpiła ewakuacja zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację,
- 11) sporządzić listę osób, które miały kontakt z podejrzaną substancją albo znalazły się w odległości ok. 5 m od niej. Listę przekazać policji.
- 12) w miarę możliwości gromadzić podręczne środki ratownicze i odtrutki,
- 13) przygotować wilgotne tampony do ochrony dróg oddechowych, na wypadek przeniknięcia środków biologicznego lub chemicznego do wnętrza pomieszczeń,
- 14) powstrzymać się od picia, spożywania posiłków, palenia oraz prac wymagających dużego wysiłku,
- 15) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

Sytuacja, gdy szkoła została skażona substancją chemiczną/ biologiczną, a zagrożenie zostało wykryte późno, np. gdy pojawiły się objawy reakcji na substancję lub/i ogniska zachorowań:
Należy wtedy:

- 1) nie dotykać i nie wąchać podejrzanych przedmiotów, nie sprzątać proszku, nie ścierać cieczy,
- 2) powiadomić osobę odpowiedzialną w szkole za zarządzanie kryzysowe przykryć substancję np. kocem, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się,
- 3) pozamykać okna oraz drzwi i wyłączyć klimatyzację, nie dopuścić do przeciągów,
- 4) opuścić pomieszczenie, w którym wykryto/stwierdzono obecność podejranej substancji i nie wpuszczać do niego innych osób,
- 5) ogłosić alarm i wszystkich uczniów, nauczycieli oraz pracowników znajdujących się bezpośrednio poza budynkiem, a przebywających na terenie szkoły ewakuować do wnętrza szkoły,
- 6) natychmiast po ogłoszeniu alarmu powiadomić odpowiednie służby,
- 7) w szkole zamknąć i uszczelnić okna, drzwi, otwory wentylacyjne, wyłączyć klimatyzację a budynek szkoły wraz ze wszystkimi obecnymi wewnątrz osobami odizolować od bezpośredniego otoczenia przygotowując się do ewentualnej kwarantanny,
- 8) oczekiwać na pojawienie się odpowiednich służb i postępować zgodnie z otrzymanymi od nich wytycznymi.

2. Zagrożenia wewnętrzne:

2.1 Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego i przemocy ze strony uczniów.

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobie dorosłej:

- pracownik szkoły
- nauczyciel
- pedagog /psycholog
- wychowawca
- dyrektor szkoły

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

2.1.1. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie).

Pracownik szkoły

- Zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
- Rozdzielenie stron;
- Ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
- Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji;
- Rozmowa z uczniem – zwrócenie uwagi na jego niewłaściwe zachowanie;
- Zgłoszenie zaistniałego zdarzenia wychowawcy klasy.

Wychowawca

- Rozmowa z uczniem;
- Poinformowanie o zdarzeniu pedagoga szkolnego/psychologa;
- Każdorazowo wychowawca dokonuje wpisu w e-dzienniku;
- Gdy uczeń nie reaguje na upomnienie – wychowawca zaprasza rodziców na rozmowę;

2.1.2. Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała, mobbing, bullying).

Pracownik szkoły

- Zdecydowanie, stanowczo słownie, nie wdając się w dyskusje, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary;
- Rozdzielenie stron;
- Ustalenie granic: nie dopuszczenia do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej;
- Ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju dalszej interwencji;
- Udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
- Wezwanie pomocy medycznej w razie konieczności;
- Wezwanie wychowawcy (w przypadku jego nieobecności dyrektora szkoły lub jego zastępcy) rozpoczęcie procedury wobec sprawcy zdarzenia;

Wychowawca

- Powiadamia pedagoga oraz dyrekcji o zaistniałym zdarzeniu;
- Powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałym zdarzeniu;
- Rozmowa indywidualna ze sprawcą zdarzenia – poinformowanie go o poważnym naruszenia obowiązujących zasad, poinformowanie o dalszym toku postępowania oraz ustalić formę zadośćuczynienia.

Dyrektor szkoły

- Wezwanie rodziców – poinformowanie ich o zaistniałym fakcie;
- Ustalenie okoliczności zdarzenia – wysłuchanie stron;
- W przypadku poważnego wykroczenia – wezwanie policji i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy i dyrektora szkoły;

Pedagog i psycholog :

- Z wychowawcami przeprowadzają rozmowę z rodzicami obydwóch stron oraz ze sprawcą i ofiarą.
- Z rozmów sporządzają notatkę.
- Powinni udzielić pomocy terapeutycznej ofierze przemocy, wskazać jak należy, radzić sobie w kontaktach z innymi.
- W przypadku świadków ataku przeprowadzają rozmowę aby wyjaśnić im pojęcia agresji, przypomnieć normy i zasady reagowania na przemoc.

W przypadku przekazania sprawy na Policję stosujemy konsekwencje przewidziane w Statucie.

2.2. Postępowanie w naruszenie nietykalności osobistej nauczyciela lub pracownika szkoły.

- Nauczycielowi przysługują prawa do korzystania z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.
- Uczeń, który znieważy nauczyciela, naruszy jego nietykalność cielesną lub dopuści się czynnej napaści, podlega karze określonej w Kodeksie Karnym;
- W przypadku zaistnienia w/w sytuacji nauczyciel bezzwłocznie powiadamia dyrektora szkoły o zaistniałym incydencie;
- Nauczyciel natychmiast powiadamia policję;
- Nauczyciel powiadamia rodziców i wzywa ich bezzwłocznie do szkoły;
- Uczeń do czasu przybycia policji i rodziców pozostaje pod opieką osoby dorosłej w gabinecie pedagoga szkolnego/psychologa pod opieką lub – w przypadku jego nieobecności – w gabinecie dyrektora;
- Dyrektor zapewnia odpowiednie warunki do wykonywania czynności służbowych przez policję;
- Policja ustala okoliczności zdarzenia i wzywa świadków;
- Uczeń otrzymuje naganę dyrektora, a także ponosi odpowiedzialność za popełnienie czynu zabronionego wobec nauczyciela na zasadach określonych w Kodeksie Karnym (jeżeli uczeń ukończył 17 lat), lub określonych w ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich (jeżeli uczeń znajduje się między 13 a 17 rokiem życia).

2.3. Postępowanie w sytuacji posiadania przez ucznia przedmiotów niedozwolonych na terenie szkoły (ostre narzędzia np. noże, żyletki, kastet itp.).

Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do:

- Nakłaniania ucznia do oddania niebezpiecznego przedmiotu, (jeśli uczeń odmawia oddania przedmiotu zabronionego należy go poinformować, że ma obowiązek oddać niebezpieczny przedmiot do depozytu);
- Powiadomienie wychowawcy klasy i pedagoga szkolnego, dyrektora szkoły;
- W przypadku dalszej odmowy, uczeń ponosi konsekwencje za złamanie regulaminu szkolnego;
 - w przypadku gdy użycie zabronionego przedmiotu może stanowić zagrożenie życia lub zdrowia natychmiastowe powiadomienie dyrekcji szkoły i podjęcie działania zmierzającego do zapewnienia bezpieczeństwa innym uczniom – odizolowanie ucznia;
- Wezwanie rodziców do szkoły, powiadomienie o konsekwencjach czynu;
- Wezwanie policji;
- Rewizja przeprowadzona przez policję w obecności rodziców ucznia;
- Powiadomienie kuratora sądowego, gdy uczeń jest pod jego opieką;

2.4. Procedura postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych.

W przypadku **znalezienia podejrzonej substancji odurzającej** na terenie szkoły, należy:

- zachować szczególne środki ostrożności
- zabezpieczyć substancję przed dostępem do niej uczniów oraz ew. jej zniszczeniem
- powiadomić dyrektora szkoły, który powiadamia Policję
- ustalić (jeżeli to możliwe), do kogo znaleziona substancja należy
- przekazać Policji zabezpieczoną substancję oraz informację o zaistniałej sytuacji
- opracować i prowadzić projekty edukacyjne dot. w/w problematyki.

W przypadku **podejrzenia ucznia o posiadanie środków odurzających** należy:

Sposób działania

- odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie
- powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego
- powiadomić dyrektora szkoły, dyrektor powiadamia Policję
- zażądać od ucznia w obecności innej osoby/pedagoga przekazania posiadanej substancji
- zażądać od ucznia pokazania zawartości plecaka oraz zawartości kieszeni,
- powiadomić rodziców/prawnych opiekunów ucznia,
- poinformować rodziców o obowiązujących procedurach w szkole/placówce,
- przeprowadzić z uczniem w obecności rodziców / opiekunów prawnych dziecka rozmowę o złamaniu obowiązującego prawa szkolnego W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawcy. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia.- podjąć wraz z rodzicami działania profilaktyczne w zakresie posiadania i rozprowadzania środków odurzających.

W przypadku **rozpoznania stanu odurzenia ucznia alkoholem**:

- powiadomić wychowawcę klasy ucznia,
- odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie,
- powiadomić pedagoga/psychologa szkolnego,
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego,
- powiadomić dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji,
- powiadomić rodziców ucznia z prośbą o przybycie do szkoły/placówki,
- poinformować rodziców o obowiązującej w szkole procedurze postępowania na wypadek znalezienia w szkole substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności należy objąć ucznia działaniami profilaktycznymi lub wychowawczymi. Wsparcia należy udzielić również rodzicom/opiekunom prawnym ucznia,
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami wskazując argumenty dla zagrożenia zdrowia, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji,
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku **rozpoznania stanu odurzenia ucznia narkotykami**:

- przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy,
- poinformować pielęgniarkę/pedagoga szkolnego,
- w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie,
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego,
- poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji,
- wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia,
- przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania,
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem,
- zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu odurzania się, wskazać działania, instytucje mogące służyć pomocą w zaistniałej sytuacji,
- opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem
- wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty,
- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku **rozpoznania stanu odurzenia ucznia „dopalaczami”**:

- przekazać uzyskaną informację wychowawcy klasy,
- w momencie rozpoznania odizolować ucznia od pozostałych uczniów w klasie,
- poinformować pedagoga/psychologa szkolnego,
- przekazać ucznia pod opiekę pielęgniarki/pedagoga szkolnego,
- poinformować dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji,
- wezwać karetkę pogotowia ratunkowego,
- wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia,
- przekazać rodzicom informację o obowiązującej procedurze postępowania,
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności lub indywidualnie w celu wyciszenia emocji,
- udzielić pomocy i zobowiązać rodziców do pomocy dziecku w odstąpieniu od odurzania się,
- opracować działania profilaktyczne lub wychowawcze pracy z dzieckiem,
- wdrożyć program wychowawczo-profilaktyczny. Monitorować i ewaluować efekty,

- powiadomić właściwe instytucje zajmujące się zdrowiem ucznia.

W przypadku odmowy współpracy przez rodziców:

- szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sąd Rodzinny lub Policję,
- powiadomione instytucje wdrażają obowiązujące procedury postępowania,
- szkoła współpracuje z instytucjami w zakresie pomocy i wsparcia ucznia,
- szkoła udziela informacji i przekazuje dotychczasowe sposoby postępowania z uczniem,
- szkoła współpracuje z Ośrodkiem Wychowawczym, w którym umieszczono ucznia,
- szkoła monitoruje ucznia do czasu osiągnięcia przez niego pełnoletności.

2.5. Postępowanie w przypadku stwierdzenia palenia tytoniu przez ucznia.

- Zgłoszenie faktu wychowawcy;
- Wychowawca powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia, pedagoga oraz dyrektora szkoły;
- Rozmowa dyscyplinująca i profilaktyczna – powiadomienie ucznia w obecności rodziców o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia przez osoby niepełnoletnie;

2.6. Postępowanie w sytuacji stwierdzenia dewastacji mienia szkolnego i cudzej własności.

- Interwencja – powstrzymanie sprawy.
- W przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy/sprawców, rozmowa z wszystkimi osobami mogącymi się znajdować w miejscu zdarzenia, podjęcie czynności mających na celu ustalenie sprawcy/sprawców.
- Powiadomienie wychowawcy.
- Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły.
- Wezwanie rodziców.
- W przypadku dużej szkody obligatoryjne wezwanie policji.
- Wszczęcie procedur prawnych mających na celu wyciągnięcie konsekwencji materialnych wobec rodziców sprawców lub odpracowanie szkody.
- Z przebiegu zdarzenia sporządza się notatkę służbową.

2.7. Procedura postępowania w przypadku kradzieży.

- Ustalenie sprawcy kradzieży.
- Rozmowa wychowawcy z uczniem celem ustalenia przyczyn kradzieży.
- Poinformowanie pedagoga oraz dyrektora szkoły o zaistniałej sytuacji.
- Wezwanie do szkoły rodziców ucznia i przekazanie im informacji.
- Zobowiązanie ucznia do oddania skradzionej rzeczy ewentualnie pokrycie kosztów skradzionego przedmiotu.
- W przypadku odmowy współpracy przez ucznia i rodziców powiadomienie policji.
- Dalszy tok postępowania prowadzi policja.

- Konsekwencja dla ucznia – zgodnie ze Statutem Szkoły.
- Z przebiegu zdarzenia sporządza się notatkę służbową.

Otrzymanie przez ucznia prawomocnego wyroku ukończenia postępowania karnego.

- Po otrzymaniu zawiadomienia ze sądu o prawomocnym zakończeniu postępowania karnego wobec ucznia dyrektor szkoły niezwłocznie na posiedzeniu Rady Pedagogicznej winien przedstawić treść zawiadomienia.
- Rada Pedagogiczna może podjąć decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów.
- Następnie dyrektor szkoły powiadamia o decyzji Rady Pedagogicznej rodziców.
- Dyrektor na podstawie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego oraz po uzyskaniu opinii samorządu uczniowskiego- wydaje decyzję o skreśleniu ucznia z listy uczniów szkoły.

2.8. Procedura postępowania na wypadek wystąpienia przypadków pedofilii w szkole i po za nią.

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie tego zjawiska.

- W pierwszym kroku po stwierdzeniu zagrożenia należy powiadomić dyrektora oraz pedagoga/psychologa szkolnego.
- W przypadku potwierdzenia informacji o pojawianiu się osób obcych, zaczepiających uczniów, należy bezzwłocznie powiadomić najbliższą placówkę Policji.
- Następnie dyrektor szkoły winien przekazać pracownikom szkoły informację o stwierdzonym zagrożeniu.
- Wychowawcy klas oraz pedagodowie szkolni winni podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania potencjalnego zagrożenia oraz wskazania możliwych form przekazania informacji o osobach, które mogą stwarzać zagrożenie.

Sposób działania:

- W przypadku stwierdzenia, że uczeń był molestowany, bezzwłocznie powinni zostać powiadomieni rodzice/ opiekunowie prawni ucznia oraz policja w celu przeprowadzenia czynności sprawdzających, które umożliwiają ustalenie sprawcy molestowania.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadzają indywidualną rozmowę z uczniem (w obecności rodziców ustala przyczyny i okoliczności zdarzenia).
- Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/ prawnych opiekunów ucznia.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia sprawcy na temat zdarzenia.
- Dyrektor szkoły w porozumieniu z rodzicami/ opiekunami prawnymi ustali działania z udziałem psychologa lub pedagoga w celu zapewnienia opieki nad uczennicą/ uczniem.

2.9. Procedura postępowania na wypadek przypadków rozpowszechniania pornografii w szkole przez ucznia.

- W przypadku powzięcia przez nauczyciela/rodzica lub inną osobę informacji o rozpowszechnianiu przez ucznia pornografii w Internecie, w szkole należy bezzwłocznie powiadomić dyrektora szkoły oraz administratora sieci o zaistniałym zdarzeniu.
- W przypadku, gdy uczeń przekazuje informację o osobach, które pokazywały materiały pornograficzne, konieczne jest zapewnienie anonimowości w celu uniknięcia ewentualnych konsekwencji, które mogą być związane z przemocą skierowaną wobec tego ucznia przez sprawców zdarzenia.
- Dyrektor szkoły winien przekazać informację o stwierdzonym zagrożeniu pracownikom szkoły.
- Wychowawca klasy i pedagog szkolny winien podjąć działania profilaktyczne wśród uczniów w celu wskazania zagrożeń, jakie niesie za sobą upublicznianie materiałów o charakterze pornograficznym oraz wskazania możliwych konsekwencji tego typu działań.
- Dyrektor winien wezwać do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, który rozpowszechniał materiały pornograficzne.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny winien przeprowadzić rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia sprawcy na temat zdarzenia.

2.10. Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia przypadków niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole.

- Nauczyciel lub inny pracownik szkoły powinien powiadomić wychowawcę klasy i /lub pedagoga/ psychologa szkolnego o przypadkach niepokojących zachowań seksualnych uczniów w szkole, a jeżeli jest ich świadkiem, żąda od ucznia zaprzestania czynności i podejmuje z nim rozmowę wychowawczą.
- Wychowawca lub pedagog/psycholog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem oraz informuje o zaistniałym zdarzeniu rodziców ucznia.
Jeżeli przeprowadzenie rozmowy z uczniem nie jest wystarczające dla zmiany jego zachowań, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny przekazuje rodzicom informację o zachowaniu ich dziecka, zobowiązując ich jednocześnie do szczególnego nadzoru nad nim.
- Wychowawca może wezwać rodziców/ opiekunów prawnych ucznia do szkoły i przeprowadzić rozmowę z uczniem w ich obecności oraz ustalić z nimi dalsze wspólne postępowanie z dzieckiem.
- W sytuacji kiedy rodzice odmawiają współpracy lub nie reagują na wezwanie do pojawienia się w szkole, gdy szkoła wykorzystwała dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych i nie przynoszą one spodziewanych efektów, a zachowanie ucznia wskazuje na znaczny stopień demoralizacji (np. uprawianie nierzędu), dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji Sad Rejonowy lub Policję.
- Gdy zachowanie ucznia może świadczyć o popełnieniu przez niego przestępstwa (np.gwałtu), pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły po uprzednim powiadomieniu o zajściu rodziców/opiekunów ucznia, zawiadamia najbliższą jednostkę Policji, która dalej postępuje zgodnie ze swoimi procedurami. Pedagog całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę.
- W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie

z art. 304 § 2 kodeksu karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję.

2.11. Postępowanie w sytuacji wypadku na terenie szkoły.

- Udzielenie pierwszej pomocy w zależności od potrzeb (np. unieruchomienie kończyny, założenie opaski uciskowej, sztuczne oddychanie), powiadomienie pielęgniarki;
- Wezwanie lekarza lub karetki pogotowia (w zależności od potrzeby);
- Zawiadomienie rodziców o wypadku;
- Obserwacja poszkodowanego do momentu przyjazdu karetki pogotowia;
- Poinformowanie dyrektora szkoły o wypadku;
- Dalsze postępowanie prowadzi dyrektor szkoły zgodnie z wytycznymi Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 31.12.2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach.
- O wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia się niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
- O wypadku do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia się niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego. Zawiadomień dokonuje dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik szkoły.
- Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone.
- Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza terenem szkoły, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.

2.12. Procedura postępowania wobec sprawcy i ofiary czynu karalnego.

Popelnienie przez ucznia czynu karalnego:

- Osoba będąca świadkiem/dostrzegła zagrożenie zobowiązania jest do powiadomienia dyrektora szkoły.
- Dyrektor szkoły odpowiada za ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
- W przypadku, gdy sprawca jest znany i przebywa na terenie szkoły, wyznaczone przez niego osoby winny zatrzymać i przekazać go dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę.
- Dyrektor szkoły winien powiadomić rodziców ucznia o zaistniałym przypadku.
- Dyrektor szkoły jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia Policji w przypadku, gdy sprawa jest poważna (np. rozbój, uszkodzenie ciała, itp.) lub w przypadku, gdy nieletni sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość jest nieznana. Do jego obowiązków należy także zabezpieczenie ewentualnych dowodów lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich Policji.

Przypadek ucznia będącego ofiarą czynu karalnego:

- Osoba będąca świadkiem, która dostrzegła zagrożenie , winna udzielić ofierze czynu karalnego pierwszej pomocy (przedmedycznej), bądź zapewnić jej udzielenie poprzez

wezwanie lekarza, w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń. Następnie świadek powinien powiadomić o sytuacji dyrektora szkoły.

- Obowiązkiem dyrektora szkoły jest niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia - ofiary czynu karalnego.

- Następnie dyrektor szkoły winien niezwłocznie wezwać Policję, szczególnie w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

- W dalszej kolejności ofiara czynu karalnego powinna otrzymać pomoc, wsparcie psychologiczne.

2.13. Postępowanie w sytuacji uczennicy w ciąży.

- Wobec uczennicy w ciąży zespół w składzie: dyrektor szkoły, wychowawca klasowy, nauczyciele przedmiotowi w porozumieniu z rodzicami przygotowują program pomocy niezbędnej do uzyskania sukcesu edukacyjnego.

- Uczennica może korzystać z następujących form pomocy:

- Dostosowania wymagań edukacyjnych do możliwości psychofizycznych i sytuacji pozaszkolnej uczennicy, indywidualnych konsultacji przedmiotowych.

- Indywidualizacji toku nauczania i oceniania wiadomości.

- Dodatkowych egzaminów klasyfikacyjnych bądź poprawkowych w terminie dogodnym dla uczennicy.

- Pedagog szkolny przygotowuje plan wsparcia psychologicznego uczennicy do wspólnej realizacji z jej rodzicami i nauczycielami przedmiotowymi.

- W razie potrzeby szkoła podejmuje kroki w celu wsparcia materialnego uczennicy m.in. współpraca z MGOPS, instytucjami charytatywnymi, sponsorami.

2.14. Procedura postępowania w przypadku zamachu samobójczego ucznia na terenie szkoły, śmierci samobójczej ucznia oraz w przypadku samookaleczeń ucznia.

W przypadku samookaleczeń ucznia:

- Nauczyciel mający informacje, że uczeń samookalecza się zgłasza fakt wychowawcy klasy.

- Wychowawca informuje o fakcie pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły.

- Pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem.

- Pedagog, wychowawca wzywa rodzica i przeprowadza rozmowę, której celem jest ustalenie przyczyn zjawiska.

- Pedagog sugeruje rodzicowi konieczność kontaktu z poradnią specjalistyczną.

- Uczeń zostaje otoczony szczególną opieką ze strony nauczycieli i pedagoga.

W przypadku śmierci samobójczej ucznia dokonanej na terenie szkoły, poza nią, w przypadku zamachu samobójczego na terenie szkoły.

2.15. Postępowanie w sytuacji spraw spornych i konfliktowych.

- Sporne sprawy i konflikty na terenie szkoły rozwiązuje się następująco:

- Konflikt pomiędzy uczniami na terenie klasy – rozstrzyga wychowawca.

Pomocą służy mu pedagog, psycholog szkolny; w sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice uczniów.

-Konflikt pomiędzy uczniami różnych klas – rozstrzyga pedagog, psycholog szkolny we współpracy z wychowawcami klas;

W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice uczniów.

- Konflikt pomiędzy nauczycielem a uczniem rozwiązują:

- Wychowawca klasy w porozumieniu z pedagogiem, psychologiem szkolnym lub rzecznikiem praw ucznia – w przypadku konfliktu pomiędzy nauczycielami uczącymi w danej klasie a uczniami tej klasy,

-Dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem, psychologiem szkolnym lub rzecznikiem praw ucznia – jeżeli decyzja wychowawcy nie zakończyła konfliktu lub konflikt z uczniami dotyczy wychowawcy klasy,

- W sytuacjach długotrwałego, ostrego konfliktu, o udział w spotkaniu wyjaśniającym i zamykającym konflikt, proszeni są rodzice ucznia,

-Konflikt między nauczycielami :

-Rozstrzyga dyrektor szkoły, w przypadkach nie rozstrzygnięcia sporu przez dyrektora – Rada Pedagogiczna;

Konflikt pomiędzy dyrektorem szkoły a nauczycielem:

-Rozstrzyga Rada Pedagogiczna;

Konflikt między nauczycielem, a rodzicami ucznia:

-Rozstrzyga dyrektor, a w razie konieczności Rada Pedagogiczna,

- Spory rozstrzygane są na polubownym posiedzeniu z udziałem stron, którego posiedzenie dotyczy.

-Termin posiedzenia ustalany jest wspólnie przez zainteresowane strony.

-Z polubownego posiedzenia sporządzany jest protokół przechowywany u dyrektora.

- Po rozstrzygnięciu sporów wymienionych w ust. 1 sporządza się notatki służbowe.

-Stronom wymienionym w ust. 1 pkt a – f przysługuje odwołanie w terminie 7 dni od daty polubownego posiedzenia odpowiednio:

- Stronom wymienionym w ust. pkt a, b, c do dyrektora szkoły

- Stronom wymienionym w ust. pkt d, e, f do organu nadzoru pedagogicznego.

II. Bezpieczeństwo cyfrowe.

1. Postępowanie w przypadku używania przez ucznia telefonu komórkowego podczas lekcji.

Uczeń nie może używać telefonu komórkowego w czasie lekcji!!!

W przypadku stwierdzenia użycia telefonu w trakcie lekcji uczeń jest zobowiązany do wyłączenia go i oddania do sejfów w sekretariacie. Telefon jest przechowywany w sejfie do czasu odebrania go przez rodzica.

1. Postępowanie w sytuacji ujawnienia cyberprzemocy.

- Szkoła prowadzi działania profilaktyczne, które mają na celu uświadamianie całej społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły) jakie są zasady korzystania z różnych technologii komunikacyjnych oraz jakie wynikają z ich zagrożenia. W szkole podejmuje się interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.

Ujawnieni przypadku cyberprzemocy.

- Informacja o tym, że w szkole miała miejsce cyberprzemoc może pochodzić z różnych źródeł. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice, inni uczniowie – świadkowie zdarzenia, nauczyciele.

Ustalenie okoliczności zdarzenia

- Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane, - Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga lub psychologa szkolnego i dyrektora,
- Pedagog lub psycholog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie,
- Do zadań szkoły należy także ustalenie okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków,
- W procedurze interwencyjnej, o ile to możliwe, zabezpiecza się dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.

Identyfikacja sprawcy

- Szkoła podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy,
- W sytuacji kiedy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, dyrektor szkoły kontaktuje się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów. Do podjęcia takiego działania zobowiązuje administratora serwisu art. 14 Ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną.
- W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić, dyrektor szkoły powiadamia policję.

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

- W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog lub psycholog szkolny powinien podjąć następujące działania:
 - Przeprowadzić rozmowę z uczniem, której celem jest ustalenie okoliczności zajścia, wspólnie zastanowić się nad jego przyczynami i poszukać rozwiązania sytuacji konfliktowej,
 - Omówić z uczniem skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach regulaminowych, które zostaną wobec niego zastosowane, a są ujęte w Statucie szkoły,

-Zobowiązać sprawcę do zaprzestanie swojego działania i usunięcia z Sieci szkodliwych materiałów,

- Ustalić ze sprawcą sposób zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,

- W przypadku jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, należy rozmawiać z każdym z nich osobno, zaczynając od lidera grupy,

-Nie należy konfrontować sprawcy i ofiary cyberprzemocy,

-Rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznaniu z materiałami dowodowymi, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec dziecka,

We współpracy z rodzicami należy opracować projekt kontraktu, określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawiciela szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminy realizacji zadań zawartych w umowie.

Zastosowanie środków dyscyplinarnych wobec sprawcy cyberprzemocy

Wobec sprawcy cyberprzemocy szkoła stosuje kary zawarte w Statucie Szkoły,

- Dodatkowo uczeń – sprawca przemocy może mieć czasowy zakaz korzystania ze szkolnej pracowni multimedialnej w czasie wolnym lub przynoszenia do szkoły akcesoriów elektronicznych (zgodnie z regulaminem korzystania z telefonów komórkowych lub innych urządzeń elektronicznych).

Działania wobec ofiary cyberprzemoc

- Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w szkole pomoc psychologiczno-pedagogiczną udzielaną przez pedagoga lub psychologa szkolnego,

- W strategii działań pomocy uczeń – ofiara powinien otrzymać wsparcie psychiczne oraz poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania,

-Po zakończeniu interwencji wychowawca wraz z osobą udzielającą pomocy monitorują sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania pomocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy,

-Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy zostają poinformowani o problemie, podjętych działaniach szkoły i w miarę potrzeb, otrzymują wsparcie i pomoc specjalistów.

Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

-Opieką psychologiczno-pedagogiczną otacza szkoła świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia,

-Osoba, której uczeń zaufał informując o cyberprzemocy ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.

Sporządzenie dokumentacji z zajścia

-Pedagog lub psycholog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Dokument powinien zawierać datę, i miejsce rozmowy, personalia oraz podpisy osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.

- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki ,opis, itp.).

Powiadomienie sądu rodzinnego i policji

- Sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów, dyrektor powinien zwrócić się do sądu rodzinnego z zawiadomieniem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

- W przypadku szczególnie drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa, dyrektor szkoły zobowiązany jest zgłosić te fakty do sądu rodzinnego i policji.

3. Procedura postępowania w przypadku naruszenia prywatności dotyczące nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku dziecka i pracownika szkoły.

- W pierwszej kolejności należy zabezpieczyć dowody w formie elektronicznej(e -mail, zrzut ekranu, konwersacja w komunikatorze , sms).

- Równolegle należy dokonać zmian haseł, danych identyfikacyjnych lub kodów dostępu do platform, tak aby uniemożliwić kontynuację procederu naruszania prywatności(uczeń/ rodzic).Jeśli wykradzione dane zostały wykorzystane w celu naruszenia wizerunku ofiary lub w innych celach niezgodnych z prawem należy dążyć do usunięcia ich skutków i wyjaśnienia tych działań . W przypadku zawiadomienia policji likwidacja stron, profili musi odbywać się za ich zgodą.

- W przypadku , gdy identyfikacja sprawcy jest trudna należy zabezpieczyć dowody i przekazać policji.

- Jeśli sprawca nie działał z powodu wyrządzenia ofierze konkretnej szkody szkoła powinna dążyć do rozwiązania problemu w ramach działań wychowawczo- edukacyjnych uzgodnionych z rodzicami.

- Celem takich działań winno być nabycie odpowiedniej wiedzy na temat poszanowania prywatności w życiu codziennym, ale trwała zmiana jego postawy. Działania takie szkoła podejmuje niezależnie od powiadomienia policji/ sądu.(dyrekcja podejmuje decyzję na podstawie opinii wychowawcy, pedagoga, czy istnieją dowody , że uczeń chciał wyrządzić szkodę)

- Ofierze należy w porozumieniu z rodzicami udzielić pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zawiadomić o działaniach usunięcia z portali, .

- Wobec świadków należy podjąć wobec nich działania wychowawcze zwracając na negatywne ocenę naruszenia wizerunku ucznia.

- W przypadku konieczności podejmowania dalszych działań pomocowych wobec ofiary można skierować ucznia za zgodą i we współpracy z rodzicami do placówki specjalistycznej.

4. Procedury reagowania w przypadku stwierdzenia zagrożenia dla zdrowia dzieci w związku z nadmiernym korzystaniem z internetu

- Nauczyciele powinni być zainteresowani uczniami nieangażującymi się w życie klasy, przychodzącymi po nieprzespanej nocy.
- Szkoła w pierwszej kolejności ustala skutki zdrowotne, psychiczne jakie nadmierne korzystanie z Internetu wywołało u dziecka np. gorsze oceny, niedosypianie, załamanie się relacji rodzinnych.
- W początkowej fazie udzielana pomoc psychologiczno – pedagogiczna jest w szkole, a w przypadku zdiagnozowania przez psychologa zaawansowanego uzależnienia dziecko powinno być skierowane do placówki specjalistycznej (we współpracy z rodzicami).
- Osoba , której problem dotyczy otoczona jest indywidualną opieką pedagoga/ psychologa. Rozmowy dotyczą zdiagnozowania poziomu zagrożenia, określenia przyczyn .
- Wszyscy nauczyciele zostają powiadomieni o jego sytuacji i specyfice uwarunkowań osobistych , dlatego należy zapewnić dziecku komfort psychiczny.
- Jeśli rodzice nie wiedzą, należy zawiadomić i omówić wspólne działanie.

5. Procedury postępowania w przypadku nawiązywania niebezpiecznych kontaktów w Internecie przez ucznia- uwodzenie, zagrożenie pedofilią.

Zagrożenie obejmuje kontakty dorosłych z małoletnimi w celu wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych skłonienie dziecka do zachowań niebezpiecznych dla zdrowia i życia lub wyłudzenia własności

- Należy bezzwłocznie zidentyfikować i zabezpieczyć w szkole , w formie elektronicznej dowody działania dorosłego sprawcy uwodzenia (zapisy w komunikatorach, portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia , e- mail)
- Jednocześnie należy zawiadomić policję i nie podejmować samodzielnych działań w dotarciu do sprawcy.

Zadaniem szkoły jest zebranie dowodów i opieka nad ofiarą i ewentualnie świadkami.

- Szkoła otacza ofiarę opieką pedagogiczno- psychologiczną i zapewnia poczucie bezpieczeństwa.
- Pierwszą czynnością jest przeprowadzenie rozmowy z dzieckiem w warunkach komfortu psychicznego przez wychowawcę/ pedagoga,/psychologa przy współpracy z rodzicami. Należy pozyskać informacje o sprawcy i przekazać policji.. Należy upewnić się , że kontakt sprawcy został przerwany z uczniem.
- Dziecku należy udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej / lekarskiej, które są uzgodnione z rodzicami / opiekunami.
- Jeżeli zgłaszającym jest inny uczeń należy go objąć opieką psychologiczno-pedagogiczną, aby pozytywnie wzmocnić jego reakcję na zdarzenie.
- W przypadku uwiedzenia dziecka poniżej 15 r.ż szkoła zawiadamia policje/ sąd.

6. Procedury postępowania w przypadku wystąpienia sekstingu, prowokacyjnych zachowań i aktywności seksualnej jako źródła dochodu ucznia.

Seksting to przesyłanie drogą elektroniczną w formie MMS lub publikowanie np. na portalach prywatnych treści, głównie zdjęć, o kontekście seksualnym, erotycznym, intymnym.

Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania.

- 1- Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje w ramach związku rówieśników. Materiały nie rozprzestrzeniały się dalej.

Zidentyfikowani sprawcy są wezwani do dyrekcji, gdzie przedstawia się im dowody aktywności. Sprawcy otrzymują pomoc psychologiczno-pedagogiczną, konieczne są rozmowy w obecności ich rodziców/opiekunów.

Istotne jest pouczenie sprawców, że dalsze rozpowszechnienie materiałów może być nielegalnie będzie miało ostrzejsze konsekwencje, prawne.

- 2- Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy. Młodzież traktuje materiał jako wyrażenie siebie.

Niektóre mogą być uznane za pornograficzne, wtedy dyrektor zgłasza incydent na policję/sąd. Działania wobec sprawców powinny być podejmowane w porozumieniu z ich rodzicami/opiekunami.

3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób celu upokorzenia osoby na niej zaprezentowanej.

-Niektóre materiały mogą być uznane za pornograficzne- wtedy koniecznie zgłaszamy na policję.

-Jeżeli są znamiona cyberprzemocy dodatkowo uruchamiamy procedurę: Cyberprzemoc.

-Pierwszą reakcją szkoły i rodziców jest zabezpieczenie dowodów, ale także otoczenie wszechstronna, dyskretna opieką psychologiczno-pedagogiczną ofiary oraz przeprowadzenie działań wychowawczych. Rozmowa powinna być zrealizowana w warunkach komfortu, z szacunkiem dla jego indywidualności i przeżytego stresu ofiary.

-W stosunku do rówieśników (jeśli przesyłano MMS, portale społecznościowe,) szkoła podejmuje działania wychowawcze uświadamiające negatywne aspekty moralne sekstingu. W przypadku materiałów pornograficznych szkołą zawiadamia o zdarzeniu policję/ Sąd.

7. Procedury postępowania w przypadku łamania praw autorskich.

W zależności od okoliczności oraz zaawansowania problemu, w którym doszło do ujawnienia sprawy, zdarzenie może zostać zgłoszone w sposób nieformalny (ustnie, telefonicznie, pocztą elektroniczną) lub formalny (w postaci doręczenia odpisu pozwu lub innego pisma urzędowego np. wezwania z Policji lub prokuratury).

-Przyjęcie zgłoszenia dokonanego w sposób nieformalny powinno zaowocować powstaniem bardziej formalnego śladu, np. notatki służbowej, zakomunikowania przełożonemu itd.

W zależności od wagi sprawy.

-Na wstępnym etapie należy przede wszystkim unikać wdawania się w argumentację, pochopnego przyznawania roszczeń lub spełniania żądań, piętnowania domniemych

sprawców itd. Bez ustalenia wszystkich okoliczności sprawy, w razie potrzeby w konsultacji z prawnikiem.

-W przypadku naruszeń dokonanych przez uczniów(np. użycie materiałów prawnie chronionych na stronach internetowych szkoły) szkoła nie może występować w roli sędziego- dochodzenie roszczeń należy pozostawić osobom uprawnionym.

-Szkoła powinna na każdym etapie skupić się na swojej roli edukacyjno-wychowawczej poprzez organizację lekcji na temat praw autorskich i konkretnie informować jakie czyny są dozwolone, a jakie zabronione prawem.

Należy zebrać informacje przede wszystkim o:

- Osobie dokonującej zgłoszenia, czy jest do tego uprawniona(czy faktycznie przysługują jej prawa autorskie do danego utworu, czy posiada ważne pełnomocnictwo)

- Wykorzystanym utworze(czy faktycznie jest chroniony przez prawo autorskie, w jakim zakresie został wykorzystany i czy zakres ten mieści się w zakresie posiadanych licencji lub dozwolonego użytku).

-Należy zweryfikować wszystkie informacje podawane przez zgłaszającego lub inne osoby. Jeżeli np. powołuje się on na toczące się w sprawie postępowanie karne, należy podjąć kontakt z odpowiednimi służbami celem ustalenia, czy takie postępowanie faktycznie się toczy, czego dokładnie dotyczy i jaka jest w nim rola poszczególnych osób. Taki kontakt najlepiej przeprowadzać za pośrednictwem adwokata lub radcy prawnego.

-Należy sprawdzić, czy okoliczności podane w zgłoszeniu faktycznie miały miejsce i czy powoływane tam dowody nie zostały zmanipulowane.

-Dochodzenie naruszeń praw autorskich realizowane jest, co do zasady, z inicjatywy samego uprawnionego przed sądami, a w przypadku naruszeń stanowiących przestępstwo dodatkowo zaangażowane mogą być Policja i prokuratura.

-Jeżeli osobą, której prawa autorskie naruszono, jest uczeń należy rozważyć możliwość wystąpienia w roli mediatora, aby stosowanie do okoliczności ułatwić stronom ugodowe lub inne kompromisowe zakończenie powstałego sporu.

-W przypadku, gdy ofiarą jest osoba ze szkoły, autorytet szkoły może pomóc w skłonieniu sprawcy do zaprzestania naruszeń. Z kolei w przypadku, gdy ofiarą jest osoba spoza szkoły, szkoła może pomóc sprawcy w doprowadzeniu do zaniechania naruszeń i naprawienia ich skutków bez niepotrzebnej eskalacji sporu.